

NYHETER OM EU

NYHETSREVY FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ JUNI 2006

EU-länderna enades om tjänstedirektivet

Efter många om och men lyckades näringsministrarna i EU ena sig om utformningen av det omdiskuterade tjänstedirektivet. Ministrarnas överenskommelse ligger mycket nära den kompromiss som en bred majoritet i EU-parlamentet ställde sig bakom i mitten av februari.

Flera av de nya medlemsländerna i Öst- och Centraleuropa försökte under debatten – med stöd av Luxemburg och Holland – få till stånd förändringar i parlamentets kompromiss. Bland annat ville man stryka möjligheten för medlemsländerna att skydda den offentliga sektorn med hänvisning åtaganden inom exempelvis hälsovård och miljöskydd.

Vid den slutliga omröstningen ställde sig dock i princip samtliga länder bakom parlamentets kompromiss, bortsett från ett antal smärre förändringar. Ministerrådet vill exempelvis förlänga övergångsperioden från två till tre år. Endast Litauen avstod från att rösta.

Näringsminister Thomas Östros var efter mötet nöjd med att den svenska och danska arbetsrätten inte luckras upp, trots önskemål om ändringar i direktivets skrivningar från till exempel Lettland, Litauen, Slovakien, Slovenien och Tjeckien.

Enligt den inledande artikeln om direktivets syfte påverkar det inte alls arbetsrätten, närmare bestämt lag- eller avtalsregler om anställnings- och arbetsvillkor, inklusive arbetsmiljö och förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare "som medlemsstaterna tillämpar i enlighet med gemenskapsrätten".

Som vanligt finns djävulen i detaljerna. Ett exempel: I det av kompromissförslaget som såväl parlamentet som ministerrådet nu ställt sig bakom hänvisar man istället till EU:s så kallade utstationeringsdirektiv som antogs i december 1996. Direktivet stadgar att företag som genomför arbeten med egen personal i annat land än hemlandet är skyldigt att följa de regler och lagar som gäller i det land där arbetet utförs.

Direktivet gäller dock endast för en kärna av arbets- och anställningsvillkor och täcker inte heller alla anställningssituationer som

kan uppstå när ett företag utför tjänster i ett annat land.

Direktivet uppräknar innefattar arbetsmiljö och därutöver arbetstider (längsta arbetstid och kortaste vilotid), minsta antal betalda semesterdagar samt minimilön och dessutom bland annat regler om uthyrning av arbetskraft, skydd för gravida kvinnor och förbud mot diskriminering.

Ett annat exempel: Från direktivets nya huvudprincip - frihet att tillhandahålla tjänster - görs nu många och krångliga undantag. Ett av undantagen avser internationell privaträtt som inte ska omfattas av tjänstedirektivet. Och i privaträtten är det ursprungslandets lagar som gäller - om annat inte är fastlagt i avtal.

"EU-kommissionens dubbelspel hotar arbetsrätten", skrev juristen Pär Grip på debattforumet Europaportalen.se tidigare i vår.

I Danmark har näringsminister Bendt Bendtsen (konservativ) fått frågan vad som egentligen kommer att gälla här.

"I många fall innebär privaträtten att det är ursprungslandets regler som gäller, men inte utan undantag", skriver han i ett svar till folketinget.

En möjlig tolkning av tjänstedirektivet är att arbetsrätten blir fredad i de aspekter som täcks av det gällande utstationeringsdirektivet, men heller inte mer. Utstationeringsdirektivet blir då den lagtext som kommer att reglera de arbetsrättsliga aspekterna av tjänstedirektivet.

Ett tredje exempel: Förbudet mot att kräva att tjänsteföretaget ska ha en representant i värdlandet har fallit bort från det ursprungliga direktivförslaget, vilket har en särskild betydelse för det svenska kollektivavtalssystemet som förutsätter att det finns en reell förhandlingspart i Sverige.

Men samtidigt som kommissionen lade fram till ändrade förslag till tjänstedirektiv kom den även med ett meddelande med en ny vägledning till hur utstationeringsdirektivet ska tolkas. I detta tolkar kommissionen EU-domstolens praxis om utstationering vid gränsöverskridande tjänstehandel och drar slutsatser om

rättsläget.

Kommissionen finner bland annat att det inte är tillåtet att kräva att ett tjänsteföretag har en fast representant i värdlandet. Däremot kan en person utses bland de utstationerade arbetstagarna, till exempel en förman eller lagbas, som en länk till företaget. Därmed skulle möjligheterna att kräva att det finns en reell förhandlingspart i värdlandet begränsas, trots att ett sådant krav alltså inte är förbjudet enligt det reviderade förslaget till tjänstedirektiv.

Även om meddelandet endast återger kommissionens tolkning av EG-fördraget, illustrerar det tydligt att ett arbetsrättsundantag i tjänstedirektivet inte innebär att arbetsrätten blir fredad från ifrågasättande med hänvisning till reglerna om fri rörlighet. Kommissionen meddelar bland annat att den inom kort kommer att skicka ut ett frågeformulär till medlemsstaterna om hur EU-rätten följs. Därefter kommer den att "vidta de åtgärder som krävs".

Ett fjärde exempel: Trots att såväl parlamentet som nu ministerrådet har strukit den kontroversiella ursprungslandsprincipen från direktivet, menade Charlie McCreevy, kommissionär med ansvar för den inre marknaden, att talet om en försvagning av direktivet var "överdrivet".

Ministerrådets överenskommelse innehåller en skärpning när det gäller att undanröja vad som bedöms vara orimliga hinder för den fria tjänstehandeln.

Medlemsländerna ska göra en genomgång av sin lagstiftning på området och rapportera resultatet till kommissionen. Syftet är att motverka "nationell protektionism" som går utöver de godkända undantagen. Denna så kallade screening är kopplad till artikel 16, som slår fast friheten att tillhandahålla tjänster på den inre marknaden och som ersätter den kritiserade ursprungslandsprincipen.

Dessutom kommer medlemsländerna i framtiden att tvingas konsultera kommissionen om det vill införa lagändringar på de områden som täcks av tjänstedirektivet. Det försvårar möjligheterna att vidta åtgärder mot brister som uppdrag.

Fortsatt franskt nej till EU-konstitutionen

Hade det varit folkomröstning i dag, skulle en majoritet av de franska väljarna alltså ha röstat nej till EU-konstitutionen. Det visar en undersökning utförd av opinionsinstitutet LH2, som publicerades i dagstidningen Libération den 17 maj. Enligt mätningen uppger 98 procent av dem som i folkomröstningen förra våren röstade nej till konstitutionen, att de "inte ångrar" sitt beslut. Av dem som röstade ja, uppger tio procent att de "ångrar" sitt beslut medan 89 procent står fast vid sitt beslut. I en folkomröstning den 29 maj 2005 sade 54,7 av de franska väljarna nej till EU-konstitutionen.

Högkvarter för nordisk stridsgrupp invigt

Högkvarteret för den nya nordiska EU-styrkan – Nordic Battle Group – invigdes under en ceremoni på S1 i Enköping den 29 maj. Styrkan är en del i EU:s snabbinsatsstyrka och ska från och med den 1 januari 2008 med kort varsel kunna sättas in vid internationella uppdrag. Styrkan leds av Sverige och omfattar också Finland, Norge och Estland. Sverige bidrar med 1.100 soldater och officerare, Finland 200, Norge 150 och Estland 50.

Polis ska få uppgifter om flygpasagerare

Flygbolagen blir från och med september skyldiga att på begäran låta Rikspolisstyrelsen få uppgift om vilka flygpasagerare som är på väg till Sverige från länder utanför EU. Det är innebörden av den lagändring som riksdagen sade ja till den 18 maj. Flygbolagen ska uppge passagerares namn, medborgarskap, passnummer, flightnummer och när planet väntas anlända. Polisen ska spara uppgifterna i ett passagerarregister och flygbolag som låter bli att föra över uppgifter ska bli skyldiga att betala en avgift på upp till 46 000 kronor. De svenska bestämmelserna baseras på ett EU-direktiv som syftar till att förbättra gränskontrollerna samt bekämpa olaglig invandring och terrorism.

Allt fler svenskar tväksamma till EU

Allt fler svenskar är osäkra på om Sverige bör vara med i EU. Trots att Sverige har varit med i EU i över tio år kan i dag var fjärde svensk (24 procent) inte säga vare sig ja eller nej till unionen. Det visar en undersökning (SOM) från Göteborgs universitet som

presenteras i juni, rapporterar Sveriges Radios Eko-redaktion. 1995, då Sverige gick med i EU, vara bara 14 procent av svenskarna osäkra. Undersökningen görs varje år, och i den senaste mätningen är det i stort sett dött lopp mellan ja och nej till EU för andra året i rad. 39 procent är för att Sverige ska vara med, medan nästan lika många, 37 procent, är emot.

EU ska stoppa flyktingar

EU kommer att sätta in patrullbåtar och flygplan för att försöka stoppa flyktingar från Gambia och Senegal att nå stränderna på Kanarieöarna. Hittills i år har 7.400 afrikanska asylsökande lyckats ta sig i land. EU:s gränskontrollbyrå ska samordna patrullinsatserna. Samtidigt misslyckades EU-kommissionären Franco Frattini med att få stöd för att EU automatiskt ska avvisa flyktingar som kommer från "säkra länder" i Afrika. En majoritet av EU-kommissionens ledamöter sa nej till en lista på åtta länder, dit flyktingar ska kunna skickas tillbaka utan att få sina asylansökningar prövade.

EU utreder skatt på e-post och sms

EU-parlamentet utreder möjligheten att beskatta e-postmeddelanden och sms-meddelanden för att hitta nya sätt att finansiera utvidgningen av unionen. Bakom förslaget ligger den franske EU-parlamentarikern Alain Lamassoure. Han föreslår en skatt på 1,5 eurocent per textmeddelande. För e-postmeddelanden skulle skatten bli 0,00001 cent. På det sättet skulle skatten, enligt Alain Lamassoure, bli minimal för skattebetalarna. Men eftersom miljarder sms-meddelanden sända varje dag skulle intäkterna för EU kunna bli omfattande.

Tydligare besked om EU-domstol

En lag som kompletterar regler för att inhämta förhandsavgöranden från EU-domstolen börjar gälla 1 juli 2006. Lagen handlar om hur skyldigheten att skaffa förhandsavgöranden från EU-domstolen ska hanteras i svensk processrätt. Innebörden är att de högsta domstolsinsatserna ska motivera sitt beslut om de låter bli att ta in förhandsavgörande. Detta ska förebygga konflikter med EU-kommissionen som tidigare ifrågasatt om Sverige följer reglerna om att fråga domstolen till råds om hur ett fall som berör unionens regler ska avgöras.

Miljöpartiet kräver EU-utträde

Under miljöpartiets kongress i slutet av maj beslutades det bland annat att miljöpartiet "motsätter" sig en EU grundlag samt att partiet kräver ett utträde ur EU. Formuleringen som röstades igenom lyder "Vi vill att Sverige lämnar EU och i stället söker andra samarbeten i Europa". Peter Eriksson, språkrör för miljöpartiet, tror inte att kravet hindrar dem från att regera tillsammans med EU-vänliga partier i framtiden:

– Nej, det tror jag inte. Alla vet var vi står i frågan och det är bra att vi är tydliga med vår politik, säger han i en intervju i Aftonbladet.

Svensk gränspatrull på Kanarieöarna

EU:s nya gränskontrollbyrå, Frontex, ska genomföra en operation för att hjälpa Spanien skydda sina gränser mot vågen av afrikanska flyktingar. Åtta EU-länder, däribland Sverige, kommer att sända ut gränspolis för att ingå i operationen som sker på Kanarieöarna. Nära 5.000 afrikaner anlände till Kanarieöarna bara under maj månad efter ett år med ständigt stigande siffror. Frontexoperationen ska dels identifiera vilka bland afrikanerna som inte har flyktingskäl, dels patrullera vattnen runt Kanarieöarna för att avskräcka för att ta sig dit. Nästa land som vill ha hjälp av nystartade Frontex är Malta som också fått många afrikanska flyktingar sedan landet blev EU-medlem för två år sedan.

Europol hjälper tysk polis under fotbolls-VM

Europol hjälper tysk polis med samordning och informationsutbyte under fotbolls-VM. Bland annat kommer Europol att dygnet runt bevaka sitt informationsregister där nationella sambandsmän löpande lägger in information om personer som är dömda eller misstänkta för grov, organiserad och gränsöverskridande brottslighet. Tyska myndigheter har inrättat dels en nationell informations- och samarbetscentral vid det tyska inrikesministeriet och dels en kommandocentral vid den federala polisen. Europol har två tjänstemän vid respektive central som fungerar som sambandsmän och bevakar Europolns databaser. Europol har även upprättat en särskild avdelning vid sitt högkvarter i Haag som fungerar som kontaktpunkt och stöd för alla Europolns tjänstemän som är engagerade under turneringen.

NYHETER OM EU UTGES MÅNATLIGEN AV FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU. ANSVARIG UTGIVARE: EVA-BRITT SVENSSON.

REDAKTÖR: GÖSTA TORSTENSSON. ADRESS: RONDVÄGEN 312, 142 41 SKOGÅS. TFN: 08-771 43 79. E-POST: GOSTA.TORSTENSSON@COMHEM.SE.

PRENUMERATION: ENSKILDA 60 KR/12 NR. ORGANISATIONER M.M. 120 KR/12 NR. DISTRIBUTION: FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU, PÖLGATAN 5, 414 60 GÖTEBORG. TFN. 031-701 01 77. E-POST: FNEU@ALGOHOTELLET.SE.